

Лекція 6.1. Децентралізована співпраця на регіональному рівні

У цій лекції ми поговоримо про роль місцевої та регіональної влади у досягненні ЦСР, про роль місцевого самоуправління та громад у розробці та окресленні програми дій 2030. Наведемо приклади того, як місцева влада може розібратися із складністю ЦСР на місцевому рівні та зазначимо деякі можливості, які надала реформа децентралізації в Україні в процесі укріплення територій та збільшення влади в руках місцевих громад як частина реформи децентралізації. По-перше, важливо розуміти, що всі ЦСР – місцеві, і це не випадковість. Місцеві органи влади, представники регіональних гілок влади брали участь у окресленні програми дій 2030 з самого початку. У 2015 році, поки державні органи влади зібрались з метою впровадження ЦСР до плану дій на Генеральній Асамблеї ООН, ці Цілі вже на той час були результатом років консультацій з органами місцевої влади.

Не випадково кожна з сімнадцяти цілей насправді відбивається на ролі місцевої влади та залежить від її дій стосовно впровадження ЦСР. Важливо розуміти, що ЦСР не можна розглядати як перелік непов'язаних між собою цілей, але й не можна їх розглядати як перелік справ, який можна доручити різним міністерствам та відомствам. Над ним потрібно працювати разом – всім департаментам, всім управлінням, у різних гілках та на різних рівнях влади. Всі цілі пов'язані між собою. А це означає, що у місцевої влади провідна роль із залучення різних учасників процесу, різних стейкхолдерів з приватного сектору місцевих громад, дослідницьких інститутів центральної влади, установ, які будуть впроваджувати місцеві рішення. Відомий вислів про те, що варто думати глобально, а діяти локально тут точно стане у пригоді. Саме про це й йдеться у ЦСР. І саме тому місцева влада має розглядати план дій 2030 не як абстрактний перелік інструкцій, який впроваджується ієрархічно від центральної влади, а як можливість для місцевої влади взяти на себе провідну роль у своїх громадах з покращення стандартів життя та загальної ситуації.

Наведемо приклад, як це можна зробити – багато місцевих громад останніми роками вкладають гроші у тротуари або вуличне освітлення. І це позитивно впливає на досягнення цілей сталого розвитку, навіть без усвідомлення цього. Коли ці проекти, наприклад, впроваджуються у місцевих громадах, які встановили вуличні ліхтарі, які покращують освітлення вулиць вночі та тим самим зменшують кількість летальних випадків на дорогах та покращують рівень безпеки у громадах загалом. Це одна з цілей сталого розвитку – покращувати здоров'я, покращувати безпеку, покращувати якість життя, але також це підвищує й економічний розвиток. Інвестори бачать, що це добре організована громада з гарною місцевою інфраструктурою, і така громада може бути цікавішою й для інвестування. Видно, як саме витрачаються місцеві кошти для покращення життя громади, для забезпечення та збереження громади. Також це допомагає досягненню енергоефективності, якщо ліхтарі працюють на сонячній енергії, наприклад, або на енергії від вітру. Це показує, як саме місцева влада досягає енергетичних цілей та показує впровадження практичних рішень, які можуть одночасно стосуватись різних ЦСР.

В Україні реформа децентралізації почалась п'ять років тому та надала багато можливостей новообраним мерам, новим представникам міських рад, аби взяти на себе провідну роль у впровадженні та просуванні Цілей сталого розвитку. По-перше, вони можуть взяти на себе лідерську роль у спілкуванні з місцевою громадою, але також можуть забезпечити, щоб місцеві плани, місцеві бюджети повністю відповідали ЦСР. Наприклад, вони можуть впевнитись, що їхні місцеві статистичні дані погано відбивають справжню ситуацію та погано відбивають нерівність, можливість доступу та інклюзивність, а можуть впевнитись, що їхній власний процес ухвалення рішень рівний, відкритий та прозорий, що публічні кошти місцевих громад витрачаються найкращим чином. Дуже часто органи місцевої влади співпрацюють між собою. Наприклад, у вигляді

міжміської співпраці для впровадження системи переробки відходів або інноваційних енергетичних рішень. Знову ж таки, це стало можливим завдяки новим законодавчим планам, впровадженим в Україні для муніципальної співпраці, в цьому є великий потенціал. Водночас міжнародні програми на підтримку регіонального розвитку, місцевого розвитку вкладають значні кошти у залучення громад, які будують партнерські відносини не тільки на рівні місцевої влади, але також і з місцевими бізнесами, діяльність яких направлена на сталий розвиток на місцевому рівні. Важливо виділити ті частини, які, можливо, залишились поза увагою інвестицій, особливо інклюзивність участі та надання влади. Громади самі мають взяти на себе провідну роль у впровадженні ЦСР. Це величезний план до змін, і він спрацює виключно за участі місцевих громад, якщо вони будуть відчувати можливість впливати, відчувати залученість та підтримку, зможуть взяти провідну роль для розвитку та впровадження інноваційних рішень, якщо всі будуть відчувати, що вони є частиною цього процесу.